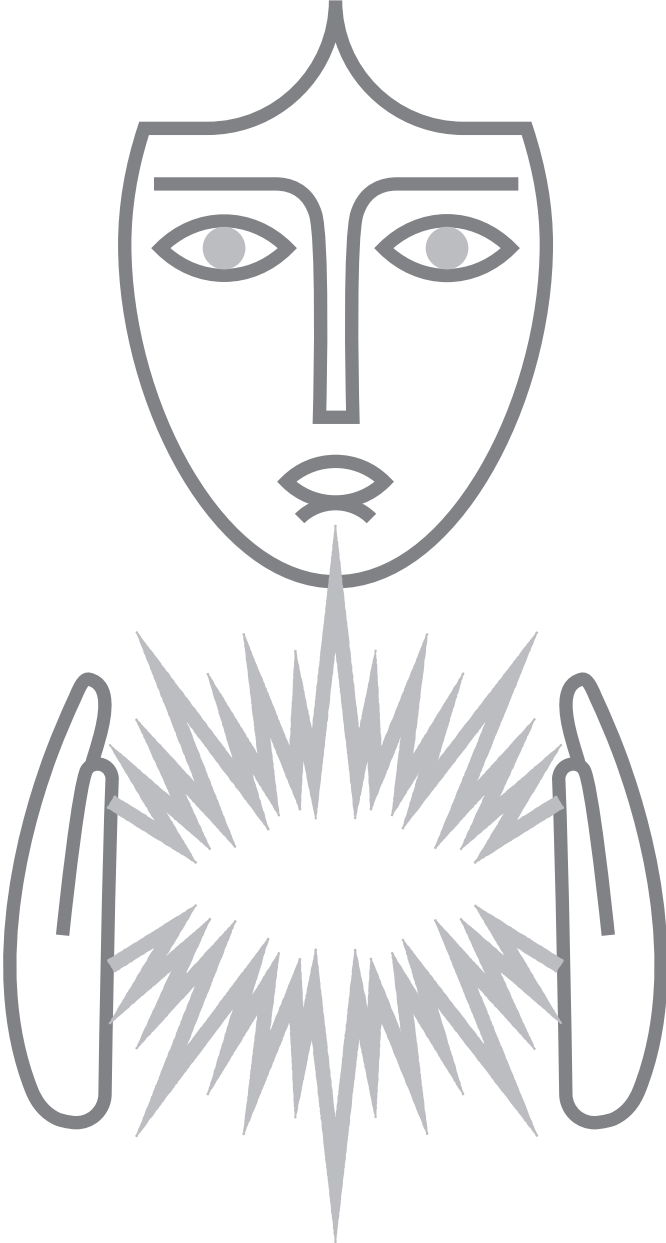

Naomi Alderman

SNAGA

BOOKA.

Knjiga **098**

ZA IZDAVAČA

Ivan Bevc

Nika Strugar Bevc

© za srpsko izdanje

BOOKA

11000 Beograd, Kapetan Mišina 8

office@booka.in

www.booka.in

PREVOD S ENGLESKOG

Miloš Petrik

LEKTURA

Agencija Tekstogradnja

KOREKTURA

Borka Slepčević

PRELOM

Bodin Jovanović

DIZAJN KORICA

Monika Lang

ŠTAMPA

DMD Štamparija

Beograd, 2019.

Tiraž 1500

NAOMI ALDERMAN

SNAGA

Naslov originala

NAOMI ALDERMAN

THE POWER

Copyright © Naomi Alderman, 2016.

Sva prava zadržana.

Nijedan deo ove knjige ne može se koristiti niti reprodukovati u bilo kom obliku bez pismene saglasnosti izdavača.

SNAGA

NAOMI ALDERMAN

Margaret i Grejemu, koji su mi pokazali čuda

I rekoše mu: postavi nam cara da nam sudi.

I kaza Samuilo sve riječi Gospodnje narodu koji iskaše od njega cara, i reče: ovo će biti način kojim će car carovati nad vama: sinove vaše uzimaće i metati ih na kola svoja i među konjike svoje, i oni će trčati pred kolima njegovijem; i postaviće ih da su mu tisućnici i pedesetnici, i da mu oru njive i žnju ljetinu; i da mu grade ratne sprave i što treba za kola njegova. Uzimaće i kćeri vaše da mu grade mirisne masti i da mu budu kuharice i hljebarice. I njive vaše i vinograde vaše i maslinike vaše najbolje uzimaće i razdavati slugama svojim. I sluge vaše i sluškinje vaše i mladiće vaše najljepše i magarce vaše uzimaće, i obrtati na svoje poslove. Stada će vaša desetkovati i vi ćete mu biti robovi. Pa ćete onda vikati radi cara svojega, kojega izabrate sebi; ali vas Gospod neće onda uslišiti.

Ali narod ne htje poslušati riječi Samuilovijeh, i rekoše: ne, nego car neka bude nad nama, da budemo i mi kao svi narodi, i neka nam sudi car naš i ide pred nama i vodi naše ratove.

A Samuilo čuvši sve riječi narodne, kaza ih Gospodu.

A Gospod reče Samuilu: poslušaj glas njihov, i postavi im cara.

Prva knjiga Samuilova, glava osma¹

1 Fragmenti navedeni prema Daničićevom i Karadžićevom prevodu. (Prim. prev.)

Udruženje muških pisaca
Nju Bevand skver

27. oktobar

Draga Naomi,

Završio sam glupu knjigu. Šaljem ti je, sa svim fragmentima i crtežima, u nadi da ćeš mi dati neki savet ili da ću makar konačno čuti njen odjek dok je, poput kamička, bacam u bunar.

Pitaćeš me pre svega šta je to. Obećao sam da neće biti „suvoparna istorijska knjiga“. Posle četiri knjige, shvatam da se običan čitalac neće gnjaviti probijanjem kroz nepregledna brda dokaza, da nikoga ne zanimaju tehnički detalji datiranja nalaza i upoređivanja slojeva. Video sam kako me publika belo gleda dok pokušavam da objasnim istraživanje. Ono što sam ovde uradio neka je vrsta hibrida, nešto za šta se nadam da će se više dopasti običnim ljudima. Ne sasvim istorija, ne potpuno ni roman. Moglo bi se reći da se radi o pretakanju u formu romana onoga za šta arheolozi smatraju da je najverovatniji narativ. Priložio sam i neke ilustracije arheoloških nalaza za koje se nadam da su sugestivne, ali čitalac može, a siguran sam da mnogi i hoće, da ih preskoči.

Imam neka pitanja za tebe. Da li je šokantna? Da li je preteško prihvatiti da se ovako nešto uopšte i dogodilo, ma koliko to davno bilo? Mogu li da učinim nešto kako bi knjiga izgledala uverljivije? Znaš kako kažu da je suprotnost istini privid istine.

U tekstu sam ostavio neke veoma uznemirujuće stvari o Majci Evi... ali svi znamo kako to ide! Sigurno se niko neće previše

potresti... sada ionako svi govore da su ateisti. A i sva su „čuda“ zaista objašnjiva.

Izvini, evo završavam. Ne želim da utičem na tebe, samo je pročitaj, i kaži mi šta misliš. Nadam se da i tvoja knjiga dobro napreduje. Jedva čekam da je pročitam, čim budeš spremna. Hvala ti mnogo za ovo. Zaista sam zahvalan na vremenu koje odvajáš za mene.

Srdačno,
Nil

Nansač haus
Lejkvik

Najdraži Nile,

Pa kakva je samo ovo poslastica! Prelistavala sam je, i jedva čekam da zagnjurim među stranice. Vidim da si ubacio i neke scene s muškim vojnicima, muškim policajcima, i „bandama dečaka tinejdžera“, kao što si rekao, nevaljalče jedan! Ne moram tebi da pričam koliko mi se dopadaju te stvari. Siguran sam da se sećaš. Kao na iglama sam.

Veoma me zanima kako si obradio premisu. Ovo će biti dobrodošao predah od moje knjige, da budem iskrena. Selim kaže da će me, ako ova ne bude remek-delo, ostaviti i naći neku ženu koja ume da piše. Mislim da nema ni najblažu predstavu kako me povređuju takve neobavezne primedbe.

U svakom slučaju, radujem se ovome! Mislim da će mi se mnogo dopasti ovaj „muški svet“ o kojem pričaš. Svakako bi bio nežniji, brižniji, i – smem li to reći? – seksepilniji od ovog našeg.

Pisaću ti uskoro, dragi!

Naomi

Snaga

Istorijski roman

NIL ADAM ARMON

Moć uvek ima isti oblik: oblik drveta. Od korena do vrha, glavno stablo se grana sve više i više, i sve se više širi u sve tanjim, gramzivim prstima. Oblik moći je obris živog stvora koji se napreže da raste, da svoje tanane izdanke sve dalje i dalje širi.

To je oblik reka koje dolaze do okeana – potoci formiraju rečice, rečice se pretvaraju u bujice, i sva ta snaga se sabira i nadire, sve moćnija i moćnija, samo da bi se izručila u veliku morsku moć.

To je oblik koji čini munja kad s neba udara u zemlju. Račvasta pukotina na nebu postaje šara tela ili zemlje. Ista karakteristična šara cveta u bloku akrila kad ga pogodi elektricitet. Šaljemo električnu struju niz uređene tokove kola i prekidača, ali oblik kojem elektricitet teži je živi oblik, oblik paprati ili ogoljene grane. Tačka udara je u centru, a snaga se širi okolo.

Isti oblik raste u nama, u našem unutrašnjem drvetu nerava i krvnih sudova. Centralno stablo, staze koje se odvajaju i dele. Signali koji putuju od vrhova naših prstiju, preko kičme, do mozga. Mi smo električni. Snaga putuje unutar nas, kao i u prirodi. Deco moja, ništa se ovde nije dogodilo što je u neskladu sa zakonima prirode.

Snaga na isti način putuje između ljudi; tako mora biti. Ljudi grade sela, sela formiraju varoši, varoši se klanjaju pred gradovima, a gradovi pred državama. Naređenja putuju iz centra ka rubovima. Rezultati prate put od rubova do centra. Komunikacija je neprestana. Okeani ne mogu da žive bez potoka, niti stamena stabla bez pupoljaka, niti ustoličeni mozak bez nervnih završetaka. Kako gore, tako i dole. Kako na obodima, tako i u srcu samom.

Iz toga sledi da postoje dva načina promene naravi i korišćenja ljudske snage. Jedan je taj da bi naređenje moglo da potekne iz palate, komanda ljudima koja govori: „ovako je“. Ali drugi, sigurniji, neizbežniji, jeste da te hiljade hiljada čestica svetlosti, svaka pojedinačno, pošalju novu poruku. Kad se ljudi promene, palata ne može opstati.

Kako je pisano: „I ona zgrabi munju rukom svojom, i naredi joj da udari.“

Knjiga Evina, 13–17

Još deset godina

Roksi

Muškarci su zaključali Roksi u ormarić dok su to radili. Ono što oni ne znaju: već je ona bila tamo zaključana. Kada je nevaljala, mama je smesti tamo. Samo na nekoliko minuta. Dok se ne smiri. Polako, u tim satima koje tamo provodi, razglavljuje bravu noktom ili je odšrafi spajalicom. Mogla je tu bravu da skine kad god hoće. Ali nije, jer bi inače njena mama stavila rezu sa spoljne strane. Dovoljno je što zna, dok sedi u mraku, da bi mogla da izađe ako bi to zaista želela. To saznanje vredi gotovo koliko i sloboda.

Zato oni misle da su je bezbedno zaključali. Ali ona će svejedno izaći. Tako ona to vidi.

Dolaze u pola deset uveče. Roksi bi trebalo da je otišla do rođaka te večeri; to je dogovoreno nedeljama ranije, ali prebacila je majci što joj nije kupila pravu trenerku u *Prajmarku*, i mama joj je rekla: „Ne ideš ti nikuda, ostaćeš tu.“ Kao da je Roksi htela da se druži sa šugavim rođacima.

Kada su momci razvalili vrata i videli je tu, kako se duri na kauču pored mame, jedan je rekao: „Jebem ti, pa dete je tu“. Dvojica su. Jedan je visok, s pacovskim licem, a drugi niži, četvrtaste vilice. Ne poznaje ih.

Niži hvata mamu za vrat; visoki juri Roksi kroz kuhinju. Gotovo da je izašla na zadnja vrata kad ju je zgrabio za butinu; pada unapred i on je hvata oko struka. Ona šutira i viče: „Jebi se, pusti me“, a kada joj stavi ruku preko usta, grize ga tako jako da oseća ukus krvi. On psuje, ali je ne pušta. Nosi je kroz dnevnu sobu. Niži joj je gurnuo mamu uz kamin. Roksi tada oseća kako naboj u njoj raste, ali ne zna šta to znači. Oseća samo golicanje na vrhovima prstiju, bridenje u palčevima.

Počinje da vrišti. Njena mama viče: „Da vam nije na pamet palo da povredite moju Roksi, da je niste pipnuli, nemate pojma šta radite, ovo će vam se osvetiti, poželećete da se niste ni rodili. Njen matori je Berni Monk, pobogu.“

Niži se smeje. „Da znate, baš smo došli da ostavimo poruku za njenog tatu.“

Visoki trpa Roksi u ormarić pod stepenicama tako brzo da ona i ne shvati šta se događa dok je ne obujmi tama i prašnjavo-sladunjav miris usisivača. Njena mama počinje da vrišti.

Roksi diše ubrzano. Uplašena je, ali mora da dođe do mame. Noktom okreće jedan od šrafova u bravi. Jedan, dva, tri okretaja, i gotov je. Između metalnog zavrtnja i njene šake igra varnica. Statički elektricitet. Oseća se neobično. Usredsređeno, kao da vidi zatvorenih očiju. Donji zavrtnaj, jedan, dva, tri okretaja. Mama govori: „Molim vas, molim vas, nemojte. Šta je ovo? Ona je samo dete. Samo dete, pobogu.“

Jedan od muškaraca se smeje. „Meni baš i ne izgleda kao dete.“

Njena mama tada vrišti; zvuči kao da je metal upao u motor.

Roksi pokušava da zaključi gde se oni nalaze u sobi. Jedan je s njenom mamom. Drugi... čuje zvuk sa svoje leve strane. Njen plan: izaći će, pognuta, udariti visokog sa zadnje strane kolena, ugaziti mu glavu, a onda su dve na jednog. Ako su naoružani, nisu to pokazali. Roksi se već ranije tukla. Ljudi pričaju o njoj. I njenoj mami. I tati.

Jedan. Dva. Tri. Mama ponovo vrišti, a Roksi povlači bravu s vrata i razvaljuje ih najjače što može.

Ima sreće. Uхватила je visokog iza vrata. On se sapliće, pada, ona ga hvata za desno stopalo dok se penje, i on pada na tepih koliko je dug i širok. Čuje se prasak, i on krvari na nos.

Niski čovek je pritisnuo nož uz vrat njene mame. Oštrica joj namiguje, srebrna i osmehnuta.

Mamine oči se šire. „Beži, Roksi“, kaže ona, tek šapatom, ali Roksi je čuje kao da joj govori u glavi: „Beži. Beži.“

Roksi nikad nije pobegla od tuče u školi. Ako to uradiš, nikad neće prestati da pričaju: „Tata joj je lopov, mama joj je kurva, ako vidiš Roksi, a ti knjige čuvaj“. Moraš da ih gaziš dok ne počnu da te mole za milost. Nema bežanja.

Nešto se događa. Krv joj tutnji u ušima. Trnci joj se šire leđima, ramenima, duž ključnjače. Osećaj joj govori: možeš ti to. Govori: jaka si.

Skače preko čoveka na zemlji, koji stenje i hvata se za lice. Uхватиće mamu za ruku i pobeći. Samo treba da izađu na ulicu. Tamo se ovo ne može dogoditi, usred dana. Naći će tatu, on će to sve srediti. Samo nekoliko koraka. Mogu one to.

Niski jako šutira Roksinu mamu u stomak. Ona se previja od bola, pada na kolena. Zamahuje nožem ka Roksi.

Visoki stenje. „Pazi. Toni. Nemoj dete.“

Niski šutira drugog u lice. Jednom. Dvaput. Triput.

„Ne spominji. Moje ime. Jebote.“

Visoki ćuti. Lice mu je zapenušano od krvi. Roksi zna da je u problemu. Mama joj viče: „Beži! Beži!“ Roksi oseća ono kao pribadače i igle duž ruku. Kao da je svetlost bocka od kičme do ključnjače, od grla do laktova, zglobova, vrhova prstiju. Iznutra, ona svetluca.

On poseže rukom za njom, dok drugom drži nož. Ona se sprema da ga šutne, ili udari, ali nekakav instinkt govori joj nešto novo. Ona izvrcé nešto duboko u grudima, kao da je oduvek znala kako se to radi. On pokušava da se otrgne iz njenog stiska, ali prekasno je.

I ona zgrabi munju rukom svojom, i naredi joj da udari.

Pucketavi blesak i zvuk kao puckalica od papira. Osetila je miris pomalo nalik na kišnu oluju, a pomalo na spaljenu kosu. Pod jezikom joj se skuplja ukus gorkih narandži. Niski muškarac je sada na podu. Iz njega izbija pevušeci glas bez reči. Šaka mu se skuplja i opušta. Dugačak, crveni ožiljak

polazi mu od zgloba uz ruku. Vidi ga čak i pod plavim maljama: tamnocrven je, nalik na paprat, sa lišćem i peteljka, pupoljcima i grančicama. Usta njene mame su otvorena, ona je gleda širom otvorenih očiju, suze i dalje teku.

Roksi vuče mamu za ruku, ali ona je u šoku, i usporena, i usta joj i dalje govore: „Beži! Beži!“ Roksi ne zna šta je uradila, ali zna da kad se tučeš s nekim ko je jači od tebe, ako on padne, treba da se izvučeš. Ali njena mama se ne kreće dovoljno brzo. Pre nego što Roksi uspe da je podigne, niski muškarac kaže: „E, neće moći.“

Opresan je, diže se na noge, šepa između njih i vrata. Jedna ruka mu mlitavo visi uz bok, ali u drugoj drži nož. Roksi se seća kako je uradila ono, šta god da je uradila. Povlači mamu iza sebe.

„Šta to imaš, devojčice?“, kaže on. Toni. Zapamtiće ime, kako bi mogla da kaže tati. „Bateriju?“

„Skloni se“, kaže Roksi. „Hoćeš još?“

Toni se povlači nekoliko koraka. Gleda joj ruke. Gleda da nema nešto iza leđa. „Ma jesi li je to ispustila, devojčice?“

Seća se kako se osećala. Izvrtnje, eksplozija iz nje.

Korakne ka Toniju. On stoji u mestu. Ona korakne ponovo. On gleda svoju utrnulu ruku. Prsti se i dalje trzaju. Odmahuje glavom. „Nemaš ti ništa.“

Pokazuje nožem ka njoj. Ona poseže za njim, i dodiruje nadlanicu njegove čitave šake. Ponovo isto izvrcē.

Ništa se ne dešava.

On se smeje. Drži nož u zubima. Hvata njena dva zgloba jednom rukom.

Ona ponovo pokušava. Ništa. Gura je na kolena.

„Molim vas“, kaže njena mama, veoma tiho. „Molim vas, molim vas, nemojte.“

A onda je nešto udara u zatiljak, i nje više nema.

Kada se probudila, svet je bio nakrivo. Ognjište je, kao i uvek, bilo tu. Drveni okvir oko kamina. Nadire joj u oko, a glava je boli, i usta su joj pritisnuta na pod. Kuša krv zubima. Nešto kaplje. Zatvara oči. Ponovo ih otvara, svesna da je prošlo više od nekoliko minuta. Ulica ispred kuće je tiha. U kući je hladno. I izobličeno. Oseća se kao da je van svoga tela. Noge su joj na stolici. Lice joj je okrenuto nadole, pritisnuto uz tepih i kamin. Pokušava da se pridigne, ali preteško je, tako da se migolji i pušta da joj noge padnu na pod. Boli je kad padne, ali makar je u ravnoteži.

Pamćenje joj se vraća u kratkim bleskovima. Bol, a zatim i izvor bola, pa potom stvar koju je učinila. Pa njena mama. Pridiže se polako, i dok to radi, primećuje da su joj dlanovi lepljivi. I da nešto kaplje. Tepih je mokar, gust od crvene mrlje koja obuhvata širok krug oko kamina. Mama joj je tu, glava joj visi na kauču preko naslona za ruku. Na njenim grudima je list papira, s crtežom cveta jagorčevine.

Roksi ima četrnaest godina. Ona je jedna od najmlađih, i jedna od prvih.

Tunde

Tunde preplivava dužine bazena, i prska više nego što je nužno pa će Enuma primetiti njegov pokušaj da ne pokaže kako želi da bude primećen. Ona prelistava *Današnju ženu*; preleće očima preko časopisa svaki put kada on podigne pogled, i pretvara se da je veoma zanima da sazna sve o Toke Makinvi i njenom iznenadnom zimskom venčanju emitovanim na Jutjub kanalu. On zna da ga Enuma gleda. I misli da ona zna da on zna. To je uzbudljivo.

Tunde ima dvadeset jednu godinu, i taman je izašao iz one životne faze u kojoj je sve pogrešne veličine, prekratko ili predugačko, uprto u pogrešnom pravcu, nezgrapno. Enuma je mlađa četiri godine, ali ona je više žensko nego on muško, smerna, ali ne i neznalica. Nije ni previše stidljiva, sudeći po tome kako hoda ili po brzom osmehu koji joj pređe licem kad razume foru pre nego iko drugi. Ona je iz Ibadana, u poseti Lagosu; ona je rođaka dečka kojeg Tunde zna sa univerzitet-skog kursa za foto-reportere. Nekoliko njih se družilo tokom leta. Tunde ju je prvog dana primetio; skriveni osmeh i šale koje nije odmah prepoznao kao šale. I krivina njenog kuka, način na koji ispunjava majice, da. Bilo je baš teško namestiti vreme nasamo sa Enumom. Tunde je pre svega odlučan.

Enuma je rano u toku posete rekla da joj se nikad nije dopadala plaža: previše peska, previše vetra. Bazeni su bolji. Tunde je sačekao dan, dva, tri, i predložio izlet – mogli bismo da se odvezemo do plaže Akodo, da napravimo piknik, celodnevni izlet. Enuma je rekla da radije ne bi. Tunde se pravio da nije to primetio. Noć pred put, požalio se da ga boli stomak. Opasno je plivati s bolovima u stomaku – hladna voda mogla bi da izazove šok. Trebalo bi da ostaneš kod

kuće, Tunde. Ali propustiću izlet na plažu. Ne bi trebalo da plivaš u okeanu. Enuma će ostati tu, ona će pozvati lekara ako ti bude bio potreban.

Jedna od devojaka je rekla: „Ali bićete usamljeni, samo vas dvoje u ovoj kućerini.“

Tunde je poželeo da je grom udari na mestu. „Doći će mi neki rođaci kasnije“, rekao je.

Niko nije pitao koji su to rođaci. Bilo je to jedno od onih vrelih, lenjih leta tokom kojih su ljudi stalno prolazili kroz veliku kuću iza ćoška od Kluba Ikoji.

Enuma se povinovala. Tunde je primetio da se ne buni. Nije pomilovala svoju drugaricu po leđima i zamolila je da umesto da ode na plažu ostane kod kuće. Nije ništa rekla kad je ustao pola sata pošto su poslednja kola otišla i protegao se i rekao da se mnogo bolje oseća. Gledala ga je dok je s kratke daske skakao u bazen. Njen brz osmeh je blesnuo.

Okreće se pod vodom. Veoma vešto, stopala mu jedva izbijaju iznad površine. Pita se da li ga je videla, ali nje nema. Osvrće se, vidi njene vretenaste noge dok bosonoga tabana iz kuhinje. Nosi limenku koka-kole.

„Hej“, kaže joj, šaljivo-gospodarskim tonom. „Hej, sluškinjice, donesi mi tu kocu.“

Ona se okreće sa osmehom u širokim, bistrim očima. Osvrće se na obe strane, a zatim upire prstom u svoje grudi kao da kaže: ko?, je l' ja?

Bože, koliko je želi. Ne zna tačno šta da radi. Pre nje su bile samo dve devojke, a nijedna mu nije postala „devojka“. Na fakultetu se šale da je oženjen naukom, jer je uvek sam. Ne dopada mu se to. Ali čekao je nekog koga zaista želi. Ona ima to nešto. On želi ono što ona ima.

Odupire se rukama o vlažne pločice i izdiže iznad vode na kamen jednim gracioznim pokretom za koji zna da mu ističe muskulaturu ramena, grudne mišiće, i ključnjače. Ima dobar osećaj. Uspeće.

Ona sedi na ležaljci. Dok joj se primiče, ona zavlaci nokte pod otvarač, kao da će otvoriti limenku.

„Neće moći“, kaže on, još uvek se osmehujući. „Nije to za takve kao što si ti.“

Ona priljubljuje limenku uz stomak. Sigurno joj je hladna. Kaže, učtivo: „Hoću samo malo da probam.“ Gricka donju usnu.

Sigurno to radi namerno. Sigurno. Uzbuđen je. Ovo se konačno dešava.

Nadnosi se nad njom. „Daj mi to.“

Držeći limenku u jednoj ruci, ona je kotrlja uz vrat kao da se rashlađuje. Odmahuje glavom. I on je na njoj.

Rvu se šaljivo. On pazi da je ne povredi zaista. Siguran je da ona uživa koliko i on. Diže ruku iznad glave držeći limenku što je moguće dalje od njega. Gura joj ruku još malo unazad, ona uzdiše i izvija se unazad. Pokušava da dohvati limenku, a onda se smeje, duboko i nežno. Dopada mu se njen smeh.

„Pokušavaš da uskratiš piće svom gospodaru“, kaže on. „Ti si jedna nevaljala sluškinja.“

A ona se ponovo smeje i još više izvija. Grudi joj se podižu u V izrezu kupaćeg kostima. „Nikad je nećeš dobiti“, kaže. „Branicu je životom!“

On misli: lepa je i pametna, neka mi se Bog smiluje. Ona se smeje, smeje se i on. Naslanja se svojom težinom na nju, topla je pod njim.

„Misliš da možeš da je sačuvaš od mene?“ Ponovo poseže, a ona se izvija da ga izbegne. Pokušava da je uhvati oko struka.

Ona dodiruje njegovu ruku svojom.

Oseća se miris narandžinog cveta. Vetar se diže i baca nekoliko pregršti belih cvetova u bazen.

Ruka mu je kao da ga je ujeo neki insekt. Gleda dole kako bi ga oterao, ali sve što vidi na svojoj šaci jeste njen topli dlan.

Osećaj raste, uporno i brzo. Prvo kao da mu iglice bodu šaku i podlakticu, zatim roj zujećih uboda, a onda bol. Diše prebrzo da bi ispustio ijedan zvuk. Ne može da pomeri levicu. Srce mu glasno tutnji u ušima. U grudima mu je tesno.

Ona se još uvek kikoće, duboko i nežno. Naginje se napred i privlači ga bliže. Zadubljuje se u njegove oči, zenice su joj prošarane smeđim i zlatnim. A donja usna joj je vlažna. On se plaši. Uzbuđen je. Shvata da ne bi mogao da je zaustavi, šta god ona poželela da mu uradi. Ta pomisao ga užasava. Ta pomisao ga ushićuje. Sada je tvrd do bola, i ne zna kada se to desilo. Ne oseća ništa levom rukom.

Ona se naginje ka njemu. Dah joj miriše na žvake. Ljubi ga nežno u usta. Zatim se odvaja, trči do bazena, i zaranja jednim fluidnim i uvežbanim pokretom.

On čeka da mu se povrati osećaj u ruci. Ona u tišini pliva dužine, ne zove ga, i ne prska ga vodom. Oseća se uzbuđeno. Oseća se postišeno. Želi da razgovara s njom, ali plaši se. Možda je sve samo umislio. Možda će ga opsovati ako je bude pitao šta se dogodilo.

On odlazi do štanda na uglu kako bi kupio smrznuto piće od narandže, jer onda neće morati njoj ništa da kaže. Kada se ostali vrate s plaže, rado se pridružuje planiranju posete nekom udaljenom rođaku sutradan. Veoma mu je stalo do toga da mu ništa ne odvlači pažnju, i da ne bude sam. Ne zna šta se dogodilo, ni da li bi mogao o tome da porazgovara s nekim. Kada mu padne na pamet da bi mogao da upita svog prijatelja Čarlsa ili Ajzaka, grlo mu se steže. Ako bi rekao šta se dogodilo, mislili bi da je lud, ili slab, ili da laže. Zamišlja kako bi mu se smejali.

Hvata sebe kako na njenom licu traži tragove onoga što se dogodilo. Šta to bi? Da li je to namerno uradila? Da li je želela, namerno, da ga povredi ili uplaši, ili je to bilo slučajno, nevoljno? Da li je uopšte shvatila šta je uradila? Ili uopšte nije bilo do nje, već do nekog požudnog kvara njegovog

sopstvenog tela. To ga ždere. Ona nikako ne odaje da se išta dogodilo. Do poslednjeg dana puta, drži se za ruke s drugim dečakom.

Stid mu nagrizava telo poput rđe. Kompulzivno promišlja o tom popodnevju. Noću, u krevetu: njene usne, njene grudi pritisnute uz glatku tkaninu, obris njenih bradavica, njegova potpuna ranjivost, osećaj da bi mogla da ga savlada kad bi želela. Ta pomisao ga uzbuđuje, i on se dodiruje. Govori sebi da ga uzbuđuje sećanje na njeno telo, njen miris nalik na cvet hibiskusa, ali ne zna zasigurno. Sada je sve zapetljano u njegovom umu: požuda i moć, čežnja i strah.

Možda je to zato što je toliko puta u glavi premotavao film od tog popodneva, zato što je čeznuo za nekim forenzičkim dokazom, fotografijom, video ili zvučnim zapisom, možda zato u supermarketu prvo pomišlja na telefon. A možda se i nešto od onoga čemu su pokušali da ga nauče na fakultetu – nešto o građanskom novinarstvu, o „njuhu za priču“ – konačno primilo.

Nekoliko meseci posle onog dana sa Enumom, u Gudizu je sa svojim drugom Ajzakom. Nalaze se na odeljenju voća, i udišu sladak vonj zrele guave, koji se privlači do njih preko cele prodavnice poput mušica sletelih na koru prezrelih, ispucalih voćki. Tunde i Ajzak se raspravljaju zbog devojaka, zbog toga šta one vole. Tunde pokušava svoj stid da sakrije duboko u telu, tako da njegov prijatelj ne bi mogao da pogodi da on poseduje tajno znanje. A onda se devojka koja je sama otišla u kupovinu upusti u raspravu s nekim muškarcem. On bi mogao da ima trideset godina, ona petnaest ili šesnaest.

On joj se udvarao; Tunde je u prvi mah pomislio da se poznaju. Shvatio je da se prevario čim je rekla: „Skloni se od mene“. Muškarac se lagano osmehuje i korača ka njoj. „Tako lepa devojka zaslužuje kompliment.“

Ona se nagine napred, gleda naniže, duboko diše. Sklapa ruku oko oboda drvene gajbice manga. Širi se osećaj kao

ježenje kože. Tunde vadi telefon iz džepa i podešava na video-snimanje. Nešto će se dogoditi ovde, isto kao ono što se dogodilo njemu. Želi da poseduje to, da može da ga odnese kući i gleda, iznova i iznova. Razmišljao je o tome još od onog dana sa Enumom, nadajući se da bi tako nešto moglo ponovo da se dogodi.

Muškarac kaže: „Hej, ne okreći se od mene. Nasmeši se malo.“

Ona guta knedlu i drži pogled oboren.

Mirisi u supermarketu postaju sve jači; Tunde u jednom udisaju primećuje pojedinačne mirise jabuka, paprika babu-
ra, i slatkih narandži.

Ajzak šapuće: „Mislim da će da ga udari mangom.“

Možeš li upravljati munjama? Ili one tebi kažu: evo nas?

Kada se ona okrene, Tunde već snima. Ekran njegovog telefona zamuti se u trenutku njenog udarca. Osim toga, celu scenu snimio je veoma jasno. Eto nje, podiže svoju ruku do njegove, dok se on smeška i misli kako se ona njegove zabave radi pravi da je besna. Ako taj video pauzirate na trenutak na tom mestu, vidite električni luk. Vidi se trag munjine šare koja se kovitla i grana kao reka duž njegove kože od zgloba do lakta, dok kapilari pucaju.

Tunde ga sledi okom kamere dok pada na tlo, trza se, i guši. Okreće kameru kako bi zadržao u kadru devojkicu dok beži iz prodavnice. U pozadini se čuju ljudi kako dozivaju pomoć, viču da je devojkica nekog otrovala. Udarila ga i otrovala. Ubola ga iglom punom otrova. Ili ne, ima zmija u voću, šarka ili siktavica se sakrila u gomili voća. A neko kaže: „Aje ni *girl yen, sha!* Devojkica je veštica! Tako samo veštica ubija.“

Tundeova kamera okreće se prilici na podu. Čovek petama dobije po pločicama od linoleuma. Ružičasta pena mu je na usnama. Oči su mu se prevrnule u dupljama. Glavu bacaka s jedne na drugu stranu. Tunde je mislio da će, ako bude zarobio pojavu sjajnim okvirom svog telefona, prestati da se

plaši. Ali dok gleda kako čovek iskašljava crvenu sluz i plače, oseća kako mu strah klizi niz kičmu kao vrela žica. Tada shvata ono što je osetio pored bazena: da je Enuma mogla da ga ubije da je htela. Drži kameru uprtu u čoveka dok ne stigne hitna pomoć.

Taj video, kad ga Tunde postavi na mrežu, prouzrukuje celu ujdurmu oko Dana devojaka.

Margo

„Sigurno je lažirano.“

„Foks njuz kaže da nije.“

„Foks njuz kaže sve što će naterati većinu da ih gleda.“

„Dobro. Ali ipak.“

„Kakve su to linije iz njenih ruku?“

„Elektricitet.“

„Ali to je jednostavno... Mislim...“

„Da.“

„Odakle je?“

„Mislim da je iz Nigerije. Juče je aploudovan.“

„Mnogo ludaka ima, Danijele. Prevaranata. Montažera.“

„Ima još snimaka. Posle ovog, bilo je još... četiri ili pet.“

„Lažiranih. Ljudi se uzbude zbog nečeg ovakvog. To je, kako se ono zove, mem. Čuo si za onog Slendermena? Neke devojčice su pokušale da ubiju svoje drugare njemu u čast. Ili tome u čast. Užasno.“

„Četiri ili pet snimaka svakog sata, Margo.“

„Jebemti.“

„Da.“

„Pa, šta ja sad da radim?“

„Zatvori škole.“

„Možeš li uopšte da zamisliš šta bi mi uradili roditelji? Šta bi uradili milioni roditelja koji *glasaju* ako bih im danas poslala decu kućama?“

„Možeš li da zamisliš šta će ti uraditi sindikati nastavnika ako neko povredi njihovog člana? Osakati? Ubije? Zamisli samo *odštete*.“

„Da nekog *ubiju*?“

„Nikad se ne zna.“

Margo zuri u svoje ruke kojima grabi ivicu stola. Izgledaće kao budala ako se složi sa ovim. Sigurno je to sve reklamna kampanja za neku TV seriju. Ona će biti glupača, gradonačelnica koja je zatvorila škole velikog grada zbog glupe šale. Ali ako ih ne zatvori, a nešto se desi... Danijel će postati guverner ove velike države, čovek koji je pokušao da upozori gradonačelnicu, da je ubedi da uradi nešto, ali sve uzalud. Već može da vidi kako mu suze orošavaju obraze dok ispred guvernerske rezidencije daje intervju uživo. Jebemti.

Danijel baca pogled na telefon. „Objavili su zatvaranje škole u Ajovi i Delaveru“, kaže.

„Dobro.“

„Šta znači to?“

„Znači 'dobro'. Nek ti bude. Zatvoriću škole.“

Četiri ili pet dana jedva da odlazi kući. Ne seća se kad je napustila kancelariju, kad se dovezla nazad, kad je upuzala u krevet, iako pretpostavlja da se to moralo dogoditi. Telefon ne prestaje da se oglašava. Odlazi na spavanje i budi se s njim u naručju. Devojčice su kod Bobija i ona ne mora da se brine za njih, i Bog neka joj dušu prosti, ali i ne padaju joj na pamet.

Ovo je izbilo u celom svetu, i niko ne zna šta se uopšte događa.

Za početak, bilo je samopouzdanih lica na televiziji, portparola Centra za kontrolu zaraznih bolesti, koji su govorili da je u pitanju virus, ne naročito težak, većina zaraženih dobro se oporavljala, i samo je izgledalo kao da mlade devojke strujom iz svojih ruku prže druge ljude. Znamo da je to nemoguće, zar ne, pa to je besmisleno – voditelji su se toliko smejali da im je sva šminka popucala. Iz zezanja su doveli dvoje pomorskih biologa da pričaju o električnim jeguljama i njihovoj anatomiji. Momak s bradom, devojka s naočarima, ribe u akvarijumu – dušu dalo za jutarnji program. Jeste li

znali da su električne jegulje inspirisale izumitelja baterije? Nisam to znala, Tome, to je fascinantno, čula sam da mogu da obore konja. Šalite se, nikad mi to ne bi palo na pamet. Priča se da je neka laboratorija u Japanu novogodišnje svetiljke napajala akvarijumom električnih jegulja. Ne bismo li mogli tako i sa ovim devojkama? Ne, Kristen, mislim da ne bismo. Ali zar ne dolaze praznici svake godine sve ranije? A sada, vremenska prognoza.

Margo i kancelarija gradonačelnika ozbiljno shvataju situaciju danima pre nego što mediji to shvate. Oni dobijaju prve izveštaje o munjama na igralištima. Neobična i nova vrsta tučnjave od koje dečaci – uglavnom dečaci, a ponekad i devojke – ostaju bez daha i u grčevima, sa ožiljcima nalik na razmotano lišće koji im se pletu uz ruke, ili noge, ili preko mekog tkiva trbuha. Posle bolesti, prvo na šta misle jeste novo oružje, nešto što deca nose u škole, ali dok prva nedelja prelazi u drugu, saznaju da nisu u pravu.

Hvataju se za svaku pomodnu blesavu teoriju, ne znajući kako da razluče moguće od besmislenog. Kasno u noći, Margo čita izveštaj tima iz Delhija koji je prvi otkrio traku poprečno-prugastog mišića koji su nazvali *električni organ* ili *klupko*, zbog uvrnutih vlakana. Na krajevima ključnjača nalaze se elektroleptori koji, po njihovoj teoriji, omogućuju neku vrstu električne ehlokacije. Zameci klupka primećeni su magnetnom rezonancom na novorođenim devojkicama. Margo kopira taj izveštaj, i šalje ga imejlom svakoj školi u državi. To je danima jedina čvrsta nauka u mnoštvu nejasnih tumačenja. Čak je i Danijel na trenutak zahvalan, pre nego što se seti da je mrzi.

Jedan izraelski antropolog smatra da je razvoj ovog organa u ljudima krunski dokaz za hipotezu o vodenom majmunu; da smo bezdlaki jer smo došli iz okeana, a ne iz džungle, gde smo nekada bili strah i trepet morskih dubina, poput električnih jegulja ili raža. Jurodivi i televizijski propovednici

hvataju se za vesti i cede ih, nalazeći u lepljivoj utrobi nepogrešive znake nastupajućeg smaka sveta. U popularnoj emisiji izbija tuča između naučnika koji zahteva da se „električne devojke“ istraže hirurški i božjeg čoveka koji veruje da su one znak apokalipse, i da ih ljudska ruka ne sme dotaći. Već je u toku rasprava o tome je li to uvek bilo latentno u ljudskim genima, pa se sada samo ispoljilo, ili je u pitanju mutacija, užasna deformacija.

Malo pre nego što zaspi, Margo razmišlja o krilatim mrvima, i kako bi se jednog dana preko leta rojili oko kuće na jezeru, zemlja bi bila pokrivena njima, držali bi se za drvene grede, vibrirali na stablima drveća, toliko bi ih bilo u vazduhu da bi se mogli udahnuti. Ti mravi žive u podzemlju cele godine, potpuno sami. Izležu se iz jaja, jedu šta već – prašinu i semenke, ili nešto drugo – i samo čekaju. A jednog dana, pošto je temperatura bila tačno kako treba tačan broj dana, i kada je vlažnost vazduha upravo onakva kakva im odgovara... svi odjednom polete. Da nađu jedno drugo. Ovakve misli Margo ne može ni sa kim da podeli. Pomislili bi da je poludela od stresa, a bog zna da ima dovoljno onih koji bi želeli da je zamene. Ipak, leži u postelji posle celog dana izveštaja o opečenoj deci i deci koja su imala napade i bandama devojaka koje se tuku i koje su pritvorene radi sopstvene zaštite, i razmišlja: Zašto sad? Zašto baš sad? I ponovo joj na pamet padaju ti mravi, koji samo čekaju i čekaju, do proleća.

Tri nedelje kasnije zove je Bobi da joj kaže da su Džoselin uhvatili u tuči.

Petog dana su odvojili devojčice od dečaka; to se učinilo očiglednim kad su shvatili da devojčice imaju tu sposobnost. Roditelji su već počeli da govore dečacima da ne izlaze sami, da ne idu predaleko. „Jednom kad to vidite“, kaže prebledela žena na televiziji. „Videla sam jednom da je devojčica to uradila dečaku bez ikakvog razloga. Prokrvario je iz